

Oglas, pripisana itd. Naklada i računaju se na temelju običnog cijenika ili po dogovoru. Novci za pretkrnju, oglas itd. plaća se naplatnicom ili položnicom pošt. štationice u Beču na administraciju lista u Puli. Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika. Ako list na vrijeme ne prima, treba to javi odgovarajućem u stvarnom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše reklamacija.

Cesernog računa br. 847.849

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nealoga sve pokvari.“ Narodna poslovica.

Izrazi svakog utorka i petka o podne.

Netiskani dopisi se na vrhovnoj nepodpisani neplaćaju, a ako su frankirani neplaćaju.

Pređata na poštarnicu stoje: 12 K u obće, na godinu 6 K za seljake, 3 K za one, koji su na 3 m. godišnje, 3 — na 1 m. godišnje.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utičuje se u Fall.

Pojedini broj stoje 10 h. koli u Fall, toli izvan iste.

Uredništvo se nalazi u ulici Glinia br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svake svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavačelj Stjepo Givić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Javna zahvala.

Mnogim od naših prijatelja i istomišljenika palo je stalno u oči, što se ovaj put među kandidati za zemaljski sabor Istre nije našlo imena muža, koji je 17 godina častno zastupao u zemaljskom saboru izvanjske občine političkog kotara Volosko. Taj muž jest **Slavoj Jenke**, trgovac i obćinski načelnik u Podgradu.

Njega ovaj put nebijase među kandidati hrvatsko-slovenske stranke, jer on nije htio podništvo da to bude. Najodlučnije i najodriešitije izjavio je, svojim prijateljem i podpisanim, da mu njegovi obiteljski i privatni odnošaji n i k a k o nedozvoljavaju, da bude i nadalje zastupnikom naroda.

Njegovi prijatelji i mi podpisani bili smo prisiljeni uzeti u obzir i uvažiti tu njegovu odlučnu izjavu i misliti na muža, koga bi na njegovo mjesto kandidirali.

Velimo, da smo bili prisiljeni, jer u velike cijenimo 17-godišnji rad zastupnika **Slavoja Jenka** u zemaljskom saboru Istre, i jer bi ga bilo, da se on nije tako odlučno izjavio protiv svoje kandidature, i opet iz celoga srca i uvjerenja preporučili i kandidirali.

Mi se scienimo dužnima, da mu ovim izrazimo u ime svega našega hrvatskoga i slovenskoga naroda u Istri podpuno povjerenje i najiskreniju zahvalu na njegovom poštrenom, nesebičnom i odlučnom radu u zemaljskom saboru, stalni, da će on i nadalje po svojih silah raditi za dobro našega naroda.

Trst-Pula, 10. decembra 1901.

Uredništvo Politiko društvo „Naša Sloga“ „Edinos“

PODLISTAK

Obnova trgovačkog ugovora sa Italijom.

(Dalje.)

Austrijski ministar za trgovinu naglasio je doduše, u svojoj izjavi, učinjenoj u zastupničkoj kući, da je vladi točno poznat položaj naših vinogradara i da je ona svjestna svoje zadaće, a da upotrebi svako sredstvo, da dodje u pomoć ovoj stradajućoj grani poljodjelstva; ali se je ipak načelno izjavio protiv postavljenju carinske stavke, koja se nebi imala prekraćiti, i izbjegao je dapače svaku razpravu u pogledu visine carine na vino.

Nu, i ako je u sadašnjemu stadiju stvari dobro razumljiva neka rezerva u ustih vlade, mogla se je ipak očekivati nešto izvjestnija i odlučnija izjava.

Ako je g. ministar za trgovinu naveo protiv predložio odbora za vinogojstvo, da bi i samo uglavljenje ugovora u obće moglo postati dvojbeno, kad bi se posebno želje za važne predmete, kao što za vino,

Za narodnu prosvjetu.

(Nastavak govora dra. Olokara Rybajca.)

Mi imamo također srednjih škola — odnosno mi ih nemamo. I zato smo prisiljeni posiljati našu djecu u njemačko-talijanske škole, a to su gimnazije i realke. Čl. XIX. temeljnog državnog zakona zahtjeva, da se svakoj narodnosti dađe prilika, da uzmogne u svojem jeziku uzgajati svoju djecu! Hrvati su pred dvie godine dobili hrvatsku gimnaziju u Pazinu, a od strane vlade smatralo se je to političkom koncesijom! Dakle politička koncesija!

Tako se sudi u Austriji o našem školstvu! A ja pitam: zašto nam neće da dađu srednjih škola? Neće da nam ih dadu, jer smatraju to političkom koncesijom! A pošto drže, da su gimnazijom u Pazinu dali Hrvatima političku koncesiju, misle, da ne smiju tako brzo dati slične pol. koncesije drugomu, Hrvatima srodnomu narodu, Slovincem! Mi smo do sada slali svoju djecu na njemačke srednje škole a bili smo zadovoljni, ako se je na tim zavodima bar 2 put na tjedan podučavalo slovensčinu. To je išlo kroz nekoliko godina prilično dobro i Slovenci su dobro napredovali na tim zavodima, a bilo je godina, kad su bili Slovenci i Hrvati u osmom razredu u Trstu u većini. U zadnjih doba se je stvar donjele promijenila. Dođim su nas naime u prijašnje doba bar trpjeli — začeo je u najnovije doba sasmanovi sistem. A to također na njemačkim pučkim školama — oprostite mi što se ih ponovno tičem, nu to je potrebno za označenje sistema.

Dođim su naime u prijašnje doba postavljali na njemačke pučke škole učitelje višete našem jeziku i koje su našoj djeci, koja su polazila te škole a nisu razumjela njemačkog jezika, išli na ruku i pomagali im, imenuju sada samo takve učitelje, koji znadu samo njemački i to takav dijalekt, da ih niti pravi Niemci ne raz-

miju. K nama šalju Niemce iz sjeverne Češke, koji govore poseban dijalekt ili pak iz Tirola. Tamo pak na Tirolskom govore takav dijalekt, da ih — oprostite mi izraz — ni sam vrag ne razumije. I takvi učitelji nek podučavaju našu djecu!

Pak što nam oni govore? Govore nam: zašto polazite naše škole?

Ja im pako odgovaram, da ako slovenski i talijanski roditelji nebi slali svoje djece u te zavode, da bi ih morali odmah zatvoriti, jer Niemci neimaju dostatan broj djece, a da mogli popuniti te škole.

Čemu pa da šaljemo svoju djecu u te škole?

Što takva mogli bi predbacivati Talijanom, koji imaju mnogo svojih pučkih škola, trgovačkih škola, gimnazija, gradjanskih škola, realka itd., a ne nama, koji u Trstu neimamo nikakve škole.

Nama pak zakon nalaže, da moramo slati djecu u škole i ako ih ne šaljemo, kazne nas. Sada pako su začeli tjerati odnosno ne uzimati naše djece u te škole. Ako bi bilo kakve pravednosti, moralo bi se tako postupati, da najprije odklanjaju talijansku djecu, koja imaju dostatan pučkih škola, a ne da najprije primaju njih, a naše tjeraju.

Ali ne samo, da se s nama postupa na takav način, već i sam duh, koji vlada na tim školama, vrlo nam je neprijazan i ja izličem, da se na tim školama nalaze i takvi profesori i učitelji, koji su bili disciplinarno premješteni, koji samo šire svoje njemačke ideje i napadaju svakom prilikom našu narodnost, kako se primjerice lanjske godine dogodilo na njemačkoj gimnaziji... Mjesto pa da bi se bilo postupalo protiv dotičniku, zabašurio je ravnatelj — Tirolac — celu stvar. Mi to iznušamo na dan i zahtjevamo, da se na tim zavodima, koji su c. k. r. i za koje i mi plaćamo, da se napram nama i napram našoj narodnosti pravednije postupa. Mi ne zahtjevamo za sebe nikakvih pro-

govih sa živim odobravanjem, to ne može pobuditi čustvo veselja u zanimanih krugovih austrijskih, jer, što je Italiji ugodno obzirom na našu carinu na vino, bilo bi bezljudno propastno za austrijsko vinogradarstvo; što u Italiji, odnosno na goreće pitanje vinske klauzule, pobuđuje veselje, kadro je da u Austriji zabrine mnoge zemlje.

Luzzati je sa svim odlučno naglasio u spomenutomu govoru, da uvoz talijanskoga vina u Austriju mora biti obezbjeđen u trgovačkomu ugovoru, što se ima sklopiti, jer inače da nebi bilo za Italiju razloga da sklopi sa Austrijom ma koji trgovački ugovor.

Razumije se po sebi, da bi, — a da se postigne cilj, na koji Luzzati smjera — carina na talijansko vino imala biti tako nizka, da bi, kao pod zaštitom postojeće klauzule, osigurala talijanskomu vinu austrijsko-ugarska tržišta.

Mi moramo dakle na to spremni biti, da će Italija upotrebiti sva moguća sred-

tekcija i koncesija, ali moramo na sav glas kazati: da se taj zavod ne nalazi na njemačkom tlu, već — a to punim pravom možemo iztaknuti — na slovenskom tlu, jer oko toga grada bivaju posvuda Slovenci.

Košto je država dala srednje škole Talijanom, tako ih mora dati i nama!

Kad prigovaramo, da vlada ne imenuje činovnike vješte našem jeziku, onda se ona izpričava, da nemože dobiti slovenskih činovnika, da nema prosioca! Ali ako nam ne dadu škola, kako mogu od nas zahtjevati, da proizvodjamo dostatan broj intelligencije? Tako je dakle odgovorom, da nemamo dostatno slovenske intelligencije, da nema dostatno slovenskih molitelja za razne državne službe? Država je kriva!

Mi plaćamo državi-porez i imademo pravo, da zahtjevamo od nje, da nam dađe dostatan broj škola. Država se ne smije samo za to briniti, da dobije dostatan broj vojnika; ona se mora skrbiti i za kulturne potrebe svojih naroda. Od države je dakle odvisno: ako bi htjela, mogla bi imati dostatno državnih činovnika. Mjesto toga pa ona danomice sve više tjera naš jezik i naše djake iz državnih škola.

Za vrijeme vladanja carice Marije Terezije ustanovljena je bila u Trstu trgovačka akademija, na kojoj se je podučavalo i hrvatski jezik. Pred 10 godina pako prestalo je podučavanje u tom jeziku i ostao je samo na rubrici svjedočbe. A sada se je i tu rubriku iz svjedočbe brisalo.

Čuo sam također iz pouzdanog vrela, da je za podučavanje hrvatskog jeziku na rečenoj školi bila ustanovljena zaklada od 30.000 forinti, te sam vrlo znatiželjan ti koje se svrhe taj novac sada upotrebljuje. To bi u istinu bilo zanimivo znati. Pošto nam dakle to nije točno znano, zauzeti se hoćemo, da doznamo i kada budemo doznali. Škodog pozitivna, poduzeti ćemo

stva, eda carina na vino ne bude znatno povećana prama onoj klauzule.

Već se sa talijanske strane, pod oblikom proste motivacije, prieti, da se Italija neće uputili u trgovački ugovor sa Austrijom, ne budu li izvozu talijanskoga vina u Austriju dozvoljene pogodnosti slične onim, od prilike, što dan danas obstoje.

Italija će svakako dva put promisliti prije nego li tu prijetaju u djelo stavi, jer osim pogodnosti u pogledu carine na vino, ona bere od postojećih odnošaja i druge veoma znamenite koristi, kao što već spomenutu slobodu kabotaže i ribanja u naših vodah, uvoz voća, zelja, a osobito limuna i naranča bez carine itd. Skroz je krivo što kaže gosp. Luzzati, naime, da je postojeći trgovački ugovor sa Italijom točno izmjerio zamjenite odštete, i da je uzpostavio neko ravnotežje, koje bi bez carine, odgovarajuće klauzuli, ostalo povrijedjeno. Stoji nasuprot nepobitno, da je korist izpala pretežno na uhar Italije.

(Dalje sledi.)

shodne korake, da se ta glavina upotrebi u prvobitnu svrhu.

Mi zahtevamo, da se na taj zavod opet uvede hrvatski jezik, koje će djacima u životu više koristiti nego li francuski ili grčki jezik. Najzagriveniji trgovci služe se hrvatskim jezikom u trgovini sa Dalmacijom i Balkanom i podržavaju putujuće agente vješte hrvatskomu jeziku. To je dakle najbolji dokaz, da je podučavanje hrvatskog jezika za trgovačkoj akademiji veoma potrebno i da se ga je obustavilo samo iz mržnje proti našem narodu.

(Konac slijedi.)

Izjava ministra-predsjednika.

U sjednici carevinskoga vijeća od dne 9. t. m. izrekao je ministar-predsjednik dr. Koerber kod razprave o proračunskom odboru govor, koji je izazvao kod svih strana veliku iznenađenju i najveću uzbuđenost.

Osobito zaključne rieči ministrova govora tumačene su osobito tako, kao da je vlada odlučila obustaviti ustav, ako se u što kraćem roku nepromjene u parlamentu odnošaji, koji bi dopuštali, da se razpravi sve važnije vladine osnove.

Oštre rieči, pune grožnje, naperene bijahu ponajviše proti zastupnikom češkoga naroda. Ali upravo ovi ostali su — kako pišu bečke novine — hladni i triezni, ne izgubiv ni časak prisutnost duha. Jedan od čeških prvaka, da je dapače na ministrovu grožnju opazio, da se Česi neće plakati za ustavom, koji je stvoren bez njih i proti njim.

Izjava ministra-predsjednika djelovala je pako tim poraznije na njemačku lievicu, čiji se načelnici odmah sastase i zaključise tražiti od dra. Koerbera razjasnjenja. Odsalanstvu lievice dao je on traženi odgovor, koj bijaše priobćen bečkim novinam i koji glasi u glavnom: „Pošto je govor ministra-predsjednika kod zastupnika njemačkih stranaka, sabranih u konferenciju, izazvao utisak, kao da se namjerava izvesti nasilan čin na ustavu, pošli su zastupnici spomenutih stranaka k ministru-predsjedniku i dobili od njega razjasnjenje: da je utisak, što su ga dobile stranke, bio kriv, i da vlada sada kao i prije, u koliko je to na njoj, kani sve sile napregnuti, da uzdrži ustavno stanje u Austriji.“

A sada priobćujemo radi njegove važnosti govor dr. Koerbera, iz kojega će lahko svatko razviditi, kako visi život austrijskomu parlamentu na tankoj niti, koju može svaki i najmanji događaj pretrgati. — Ministar-predsjednik dr. Koerber reče:

Pridržavajući sebi pravo, da se ja i moji drugovi povratimo na pojedine resortne predmete, koji bi možda u ovoj razpravi bili izneseni, želim danas samo u kratko razložiti politički položaj. Činim to već sada, jer želim visokoj kući potpuno razjasniti neke stvari, koje leže u političkom zraku. Tu je najprije tobožnja prietnja s razpustom kuće. Jedan je govornik to čitao u novinah, kojih suradnici dnevice dolaze u tiskovni ured. Po tom zaključuje, da su te novine službene, i da im se je prietnja o razpustu pripadnula. Ja konstatujem s osobitim zadovoljstvom, da za sada barem dolaze u tiskovni ured i mnogi suradnici nesumnjivo opozicionih novina, pa im se ondje na svako pitanje daje i obavijest. Da je koji od gospode ondje upitao, šta je na stvari o razpustu istine, bilo bi mu se ondje kazalo po istini, da se o tom ništa ne zna. Toliko o porijeklu ove glasine.

O samoj stvari izjavljujem, da vlada ni časa nije izgubila s vida događajna posljednjih godina i položaja u parlamentu. Kuća je istom prije kratkog vremena obnovljena. Ne treba mi nadovezati na spomenu iz prošlosti, no izbornici su ostali isti, pa je tako valjda i došlo, da oni

nisu na sve zaboravili. Dakako, da bi bilo dobro i korisno, kad bi zastupnici, kad se odavle, gdje viećaju sa zastupnici iz sviju krajeva države, vrata kući, svojim izbornikom podali drugu i obsežniju sliku o položaju i savezu događaja, nego li je ona poznata izbornikom, koje u prvom redu vode zavičajni interesi. No mnogi od zastupnika neće da dodje sa svojim izbornici u oprieku, te slijedi upliv, što ga oni nanj vrše. Pošto je ovo potonje pravilo, razjašnjenje se i zašto nova kuća nosi na sebi toli mnogo znakova prošlih događaja, rid šta su stranke često neodlučne, nesigurne i zašto nepovjerenje još uvijek spriječava rad. S toga mi mislimo, da moramo računati s mnogimi slučajajmi, događajima i mnogimi smetajućimi slučajajima.

Posljednji uzrok svim krizam jest, kako je poznato, njemačko-česki priepor. Dr. Pacak rekao je, da njegova stranka nema povjerenja u sadašnju vladu, jer je ne drži pravednom i objektivnom. Istina je, da se povjerenje ne daje silom steći, ali je i to istina, da se podignuta obtužba mora dokazati. Što je učinila sadašnja vlada, da se smije označiti pristranom i nepravednom? Jesmo li mi, od kako preuzesmo vladu, icim napali na česki posjed? Velite, da imenujemo premalo čeških činovnika. Ali s druge strane kuće čujete skoro svaki dan isti prigovor, da imenujemo premalo njemačkih činovnika. Odatle možete uvidjeti, kako je teško udovoljiti obim strankam. Za nas vrijedi prije svega interes službe, jer pučanstvo imade pravo na valjanu upravu. Za tu se mi brinemo. To je naša dužnost, kao što je i naše neopovrivo pravo, da postavimo one činovnike, koji nam se čine najbolji. Vi govorite također o hockanju resortnih ministara u jezičnom pitanju. Ja mislim, da vam mi nismo dali povoda za sumnju, da ovdje javno govorimo pomirljivo, a vani u zemlji pod krinkom administrativne tajne proti vama postupamo neprijateljski. Ako se je i, štošta dogodilo, rad šta smatrate tegobu opravdanom, to mi se ipak čini premalo za formalnu obtužbu vlade, — a najmanje mi se čini opravdano za držanje, koje prieti mjestu, s koga jedino može slijediti riešenje sviju meteža.

Jedan od gospode govornika českog kluba već je prije očitovao, da će njegova stranka osujetiti namjere vlade, a postovani gospodin načelnik kluba, dr. Páncak, rekao je slavođobitno kod prvog čitanja provizorija, da se je to već sbilo. Naprotiv su zastupnici ove stranke u proračunskom odboru tvrdili, da je kalendarij vlade osujetila sama vlada bez sudjelovanja zastupnika, koji pripadaju tom poštovanom klubu. Mimogrede budi ročeno, da ova ošteta nije baš tako velika; jer se može, i ne gledet na to, da je time postalo saborisanje sabora nestalno, — što ja izvanredno žalim, — samo o tom radiiti, da će carev. vieće ostati na okupu do ljeta. A to je, što smo mi htjeli zapriečiti.

(Nastavak slijedi.)

Bez naslova.

Bližajuc se svrsi godine, molimo koliko učtivo toliko i ozbiljno svu gospodu predplatnike, koji su nam na dugu predplatu jošte za tekuću godinu, da nam istu tekom ovoga mjeseca podmire, jer u protivnom slučaju biti ćemo prisiljeni ustaviti jim šiljanje lista, a dužni iznos utjerati. Istodobno preporučamo se našim točnim predplatnikom za obnovu predplate, jer jedino točnom predplatom možemo napriedit.

Dužnost bi morala biti svakoga predplatnika, da ne samo podmiruje točno svoju predplatu, nego dan nam pridobiva i novih predplatnika.

Molimo, da se ne zanaša jedan predplatnik na drugoga misleć si, da je samo on netočan. Ne, to nije pravo. Mora se ho znati, da od 1500 „Sloginih“ predplatnika jedva jedina četvrtina podmiruje točno predplatu, ostali, zanašajući se jedan na drugoga, podmiruju istu kasno ili — nikad.

Budućnost lista ovisi jedino od njegovih predplatnika. Kroz 32 god. odkada izlazi „Naša Sloga“, mora se boriti sa netočnošću predplatnika i kada nebi bilo rodoljublja, netočnost predplatnika bi list već upropastila bila.

Božić i nova godina se približuju, radi toga, gospodo predplatnici, dajte, razveselite i našu upravu sa uplatom duga, odnosno predplate!

DOPISI.

Volosko, 6. dec. 1901. (Izbor zastupnika za ladanjske občine). Čitateljem „Naše Sloge“ je poznato, kako su prošli izbori izbornika u občinah ovoga kotara. U občinah Podgrad, Materija, Jelšane, Kastav bili su izabrani predloženi hrvatsko-slovenske stranke jednoglasno, Protivnika „stranka“ nije se u tih občinah ufala ni pokazati kod izbora. Bilo je kiselo grožđe. Od te „stranke“ odpali su u tih občinah i oni birači, koji su zadnje doba bili zavedeni, pak su i poznatiji glasovali za naše izbornike svi složno. Da bi bili protivnici, plaćenici talijanska, i tu poduzeli štogod, da imadu nade ma i malo glasova dobiti, pokazalo se je u Lovranu, gdje su kušali sreću, al uzalud, a pokazalo se je i u Mošćenicah i Veprincu, gdje su za ovaj put sa malo glasova još i prešli. Njeki, koji su u protivničke smislu glasovali, da su rekli poslije glasovanja da nebi bili došli, kad bi bili znali, da neće dobiti „Žurnadu“ i jesti i piti.

U dvih posljednjih občinah izabrani fiducijari, devet jih na broju, sramili su se doći k izboru zastupnika, ili nisu ni očekivali „Žurnade“, pak su liepo ostali doma.

Ostali izbornici iz svih obćina, osim trojice bolesnih i jednoga, koj je imao u Trstu razpravu baš na dan izbora zastupnika, dne 5. t. m., došli su k izboru. Njeki iz Podgradske i Materijske obćine već u predvečer izbora, ostali na dan izbora. Svi su se sakupili o 10. uri u izbornoj dvorani, na broju 74. Složno su izabrali članove komisije, a kotarski kapetan kao izborni povjerenik nije ni mogao protivnika u komisiju imenovati. Izabrani, odnosno imenovani izabrali su jednoglasno predsjednikom gosp. Slavoju Jenka, pa već tim pokazali, koliko imadu povjerenje u njega, i kako bi bili dani njemu svoje glasove za zastupnika, da nije već prije najodlučnije izjavio, da ne može podništvo primiti mandata.

Svi izbornici dali su svoje glasove predložnikom društva „Edinosti“ i lista „Naša Sloga“. I ti predložnici, najme Matko Mandić i Vjekoslav Spitičić, bili su proglašeni kao jednoglasno izabrani zastupnici za ladanjske občine kotara Volosko.

Domoljubi na Voloskom pobrinuli su se, da mogu izbornici skupno objedovati. Objed je pripravio domaćina Rajčić Juržan, a objedovalo se je u prostranoj dvorani kuće, koju su od mala desetak rodoljuba voloskih sagradili nedaleko sv. Roka.

Kod objeda zaredale su zdravice. Eto da jih spomenu bar na nekoliko rieči. Slavoj Jenko, kao predsjednik izbornoga povjerenstva, ustao je prvi, te nazdravio novoizabranim zastupnikom, preporučiv njim onakovu odlučnost u sa-

horu, kakvu su pokazali birači i izbornici.

Prisutni izabrani zastupnik Vjekoslav Spitičić zahvalio se je na zdravicu u ime svoga odušnog druga i svoje. Spomenuo je, kako je već prije 19. godina bio izabran zemaljskim zastupnikom u Koprnu, kako je narodna stvar zahtjevala, da je poslie 13 godina primio zastupstvo kotara Lošinjskoga, te kako sad ista stvar i volja birača i izbornika zahtjeva da bude zastupnikom ovoga kotara. Zahvalio je Slavoju Jenku na umnom i odlučnom zastupanju kotara kroz punih 17 godina, žaleći što već dalje te časti obnašati nemože. Spomenuo je paklenake pokušaje, koje se je poduzelo u ovom kotaru u zadnje doba prevarom; novcem, kleveletarom, al kako su birači i izbornici osujetili sve te osnove. Pozdravio je svjestne birače i izbornike, složne kao pravu braću, i svjestine svojih narodnih i ljudskih prava.

U svoj zdravicu sjelio se naročito Lovranskih birača, koji su bili pozdravljeni najvećim oduševljenjem.

Iztknuo je, kako se je uz sudjelovanje naših zastupnika doseglo u posljednjih desetljećih to, da se sada mogu ljudi svojim jezikom služiti ustmeno i pismeno kod c. kr. ureda, i kako su isti zastupnici zapriečili mnoga zla, koja bi bili inače naši neprijatelji naniele našem narodu.

Konačno je spomenuo također, kako naša hrvatsko-slovenska stranka u Istri pomaže našem narodu također u onih kotarih, gdje su naši ljudi još zastali. A pomaže njim tim, da je ustrojila školu i posujilnicu u onih kotarih. Svjestani svojih narodnih i ljudskih prava uzdržati čemo se, i ako i po malo dođe ču vrijeme, uz neprekidan rad, da će Hrvati i Slovenci u Istri zadobiti onaj položaj, koj jih po Bogu i pravici ide.

Dr. Stänger pozdravi sabrane kao načelnik obćine Volosko-Opatija veleć, da je kod posljednjih izbora obećao da će se domoljubi Voloski pobrinuti, da se budemo mogli sastati u udobnih i svojih prostorijah, te da se to danas eće izpunja. Izričite stalnu nadu, da će drugi put moći pozdraviti izbornike kao načelnik, da će borba koja čeka izbornike na Voloskom i u Opatiji svršiti častno.

Dekan Rogač zahvaljuje Slavoju Jenku na njegovom radu kroz 17 godina kao zastupnik, izričite stalnu nadu, da će i unapriediti raditi za narodnu stvar; pozdravlja novo izabrane zastupnike, te izričite zasluge onih, koji su sagradili kuću u koje dvorani smo se sastali.

Dr. Janežić poliče, koli zastupnike toli izbornike na odlučan rad za više idealne, za jedinstvo Hrvata i Slovenaca, koje će se postići ako budemo svi složno za duševno i tjelesno dobro naroda radili, ne očekujete od nikud pomoći nego od sebe samih.

Božo Dubrović nazdravlja kotarskom izbornomu odboru, naročito dru. Janežiću, i odsutnomu dru. Pošćiću, koj nije ni u Trstu na nas zaboravio, nego nas telegrafno pozdravio uz izbornika Franu Matulju Kancelarica, i birača Kalčića, Marotu, Šepića.

Rubinić izričite, kako je naš narod u nevolji i kako se ga sa svih strana potičuje, te kako je nužno da se za narod ne samo radi, nego i među njega zalazi, da se ga kriepi i osvješćuje.

Dekan Rogač, oslanjajući se na rieči njenih predgovornika kaže, kako je nužno da se narod materijalno pridigne. Priopćuje da ustrajaju u Hrušici mljekaraku zadruhu, pak jih preporuča Opatijcem i Vološćakom, dovikujuć njim: mi čemo vam dati dobrog mlička i masla i sira, a vi nam dobroga novca za naše potrebe.

Kaljuža iz Ortriza naglasuje, kako je naša stranka ujedno sa domoljubi u Trstu postigla to, da se već protivnici ne razmeću s nami kao prvanja vremena.

Glavar Kastva pozdravlja glavare obćine u gornjem kotaru, Jenka, Kastelčića i

